

עומק הפשט

גליון נושא:

בס"ד, יום ג' פרשת בהעלותך י"ב סיון תשע"ז
מסכת גיטין דף ח:

דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות, לעורר לב
המעייין, ואין לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

'כהן בבית חולים'

פנינים

תינוק כהן

נחלקו גדולי הדור, באשת כהן שילדה זכר בבית חולים, האם צריך להזדרז להוציא את התינוק משם. כי בהוצאת התינוק מהתינוקיה מטמאים אותו בידים.

הגרש"א זצ"ל (שולחן שלמה ס"ק א') – "מכיון שרוב הפוסקים הכריעו שטומאה העוברת מחדר לחדר היא דאורייתא, ובבתי חולים של יהודים במקומות שיש שם תמיד איברים, נמצא שבפתיחת הדלת וכן בהבאת התינוק להנקה מטמאים אותו בידים. הלכך אם אפשר ואין כל התנגדות מצד הרופא, יש לקחת את התינוק הביתה כעבור עשרים וארבע שעות".

בצל החכמה (ח"ג סי' ק"ב אות י"א) – "אשת כהן שילדה זכר אף אם יש שם באהל מת ישראל בר מינן, אין צריך להוציא את התינוק משם, שאפילו אביו אינו מצוה להפרישו כשהוא עדיין קטן".

משנה הלכות (ח"ו סי' ר"ז) – "גם על הילד אם הוא זכר צריך להוציאו משם כל שאין בו פקוח נפש".

הגרי"י נויבירט זצ"ל (מוריה שנה כ"א גליון ה' עמ' צ"ג, עי' חינוך הבנים למצוות הע' ק"נ) – "אם אשת כהן הולידה בן בבית חולים כזה שיש טומאת מת (כגון אברי מת) צריכה, אם אין התנגדות רפואית, לקחת את התינוק משם ברגע שהמצב הרפואי מאפשר זאת".

חוט שני (שבת ח"ד עמ' רצ"א ד"ה וכן, "וילדה במקום שיש בו מת - בהיתר, שאח"כ אין צריך למהר להוציא את התינוק משם, [כל זמן שאין חשש של טומאה חדשה]. וה"ה כל ילד עד י"ג שנה שהוא כהן שהגיע לבית חולים לפיקוח נפש... מ"מ מחמת החשש שפותחים וסוגרים את הפתחים הרי גורמים למי שפותח או סוגר את הדלתות לחדש טומאה חדשה על התינוק הכהן").

ושמעתי בשם **הג"ר דוד הכהן מונק שליט"א** (א.פ.) שלמעשה מותר להישאר יומיים כדרך שבית החולים מקציב עבור כל יולדת, אך לא לעשות פרוטקציה להישאר עוד יום.

ועיין עוד בספר **חלקת יעקב** (ח"א סי' כ"ח), **נשמת אברהם** (ח"א סי' שמ"ג אות ב', ח"ב סי' שע"א אות א'). ❖

דין 'אהל זרוק'

נחלקו בברייתא (גיטין ח: עירובין ל: נזיר נה. חגיגה כה.) האם 'אהל זרוק' נחשב כאהל החוצץ בפני הטומאה, או לא.

הנידונים הקודמים בדין 'אהל זרוק' כלפי טומאת כהנים היו בענייני 'טיסת כהנים מעל קברים' (גליון 112), 'ארונות קבורה במטוס' (גליון 113), 'כביש חוצה קברים' (גליון 114).

בגיליון זה של 'כהן בבית חולים' נברר עניין נוסף, שנדון שנים רבות בין פוסקי זמננו, ונוגע בהכרח מידי יום לציבור הכהנים, האם מותר לכהן להיכנס לתחומי בית החולים? והאם מצות 'ביקור חולים' בבית חולים יכולה להתקיים על ידי כהן? כפי שהאריכו בזה בספר **מצוות ביקור חולים** (להרב פרבשטיין, סוף הספר סימן מה), והגר"ע יוסף זצ"ל (הובא בספר **מעין אומר** חלק ז' פרק ה').

האם כהן רשאי להתלוות לאשתו בזמן הלידה, והאם אפשר להוכיח מהמנהג שהבעל נוסע עם אשתו לבית חולים בשבת, בשביל ליווי ותמיכה נפשית? מה הדין בניתוח שיותר זול או יותר מוצלח בבית חולים, אך אינו כרוך בפיקוח נפש?

השלכות ישירות לנדון; האם מותר לכהן ללמוד רפואה? עיין באריכות **בקובץ הדרום** (גיליון 14 אלול תשכ"א עמוד 19), ובספר **כל בו אבלות** (פרק ו). האם מותר לכהן לעבוד בבית החולים? כמבואר בחוברת **בשבילי הרפואה צאנו** (מנ"א תש"מ עמ' קלח). ועיין עוד בספר **לב אברהם** (לר"א סופר אברהם פרק מא), ובדברי הגר"ר לוי יצחק הלפרין שליט"א (הלכה ורפואה חלק ג' עמוד קסז), שהאריכו בכל פרטי כניסת כהן לבית החולים (להתרפאות, לרפאות, לבקר חולים, ללידה, וכדומה).

1. מעשים בכל יום

בזמננו הבעיה הולכת ומחריפה; עם התפתחות בתי החולים, ריבוי מספר המיטות, הוספת מרפאות ומעבדות שונות וכד' בתוך תחומי בתי החולים. המרכזים הרפואיים כיום כוללים מגדלי אשפוז רבי קומות, עם גשרים רחבים ומנהרות ארוכות שמסתעפות מתחת לאדמה לכל עבר, מערכות צנרת רחבות במיוחד של מים, ביוב, חשמל, העברת כביסה, תרופות, מבחנות וכד', כך שהנושא נעשה מורכב ביותר כאשר כל הבניינים והאגפים מתחברים להיות אהל אחד!

בשעת בניית והרחבת בית חולים בארץ ובחו"ל יש לתת את הדעת לחלק הטכני, ליישום תנאי ההלכה הנדרשים בכדי לחלק בין האגפים וליצור בידוד לטומאת מת, דבר זה מצריך תכנון מראש של - חדר המתים, מכון פתולוגי, בנק אברים, וכדו', והתקנת דלתות כפולות בכניסה למקומות אלו. (חומר רב ערך, מופיע באנציקלופדיה הלכתית-רפואית, כרך א' ערך בית-חולים).

2. דין בתי החולים

אהל: בבית החולים עלולים להימצא מתים, איברים מן החי או נפלים, וכן רביעית דם מהמת שמטמא באהל, ופעמים נשאר זמן רב בחדר ניתוח, ואם נספג הדם בסדין יתכן שיישאר יום שלם במכבסה שבבית החולים. כעת מתפשטת הטומאה לכל חלקי בית החולים, דרך פתחים שיש בהם פותח טפח, כמו דלת או חלון פתוחים בשיעור טפח (לחומר; משמונה ס"מ ומעלה).

סוף טומאה לצאת: כמו כן יש דין של 'סוף טומאה לצאת', כלומר שכל מקום שהנפטר עתיד לעבור דרכו, חלים עליו דיני טומאה, מרגע הפטירה עד שיעבור שם בפועל (ונחלקו הראשונים האם דין זה מהלכה למשה מסיני או רק מדרבנן). וממילא הטומאה עלולה להתפשט גם כשהמת סגור בחדרו ונמצא בבידוד מלא.

רוב גויים: בית חולים הנמצא בעיר שרוב המתים הם עכו"ם (כמו רוב בתי החולים בחוץ לארץ, או בארץ באזורים הערביים), הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאם אכן הרוב נכרים, יש להקל לכהנים להתאשפז שם, ואפילו להיכנס לצורך ביקור חולים. שכן נפסק **בשו"ע** (יו"ד שעב ב) כדעת רוב הפוסקים שמת עכו"ם אינו מטמא באוהל. ואף שכתב הרמ"א (יו"ד שע"ב, ב') במת עובד כוכבים "נכון להחמיר", מ"מ לצורך חולה מותר.

והוסיף בספר **שערים המצויינים בהלכה** (סימן רב ס"ק ט"ו) שיש להקל בעכו"ם בדין של 'סוף טומאה לצאת'. ויתכן שיש לצרף לענין זה את שיטת **תשובת רדב"ז** (חלק א' סימן תעו וכן הובא צד זה בתרומת הדשן (סימן כד הביאו הבית יוסף סימן שעא) שכהן אינו מוזהר על 'סוף טומאה לצאת' יחד עם שיטת היראים (סימן שיא הובא בהגהות מיימוניות אבל פרק ג' הלכה ג') שכהן אינו מוזהר על טומאת עכו"ם (א.ז.).

הוראות מהגאון הגדול ר"ש וואזנר שליט"א בעניין כניסת כהנים לבתי חולים:

בס"ד, ג' שבט תשס"ב
במענה לפניותכם אתכבד למסור בשם הגאון הרב וואזנר שליט"א את
הדברים הבאים:
א. אסור לכהן להכנס לבי"ח שיש בו טומאת כהנים או ספק טומאת
כהנים לעשיית בדיקה או ניתוח, אם ההמנעות מעשייתן אינה קשורה
בפיקוח נפש.
ב. מותר לכהן להכנס לבי"ח הנ"ל לעשות בדיקה או ניתוח אם
ההמנעות מעשייתן קשורה בפיקוח נפש ואין אפשרות כלל לעשותן במקום
אחר.
ג. אסור לכהן להכנס לבי"ח הנ"ל לבקר קרובים או לעזר רפואי אם אין
הדבר קשור בפיקוח נפש.
ד. מותר לכהן להכנס לבי"ח הנ"ל לעזר רפואי הקשור בפיקוח נפש אם
אין אפשרות שהדבר יעשה ע"י אדם אחר שאינו כהן.
ה. מותר לכהן להכנס לבי"ח הנ"ל לבקר קרוב שהוא חולה מסוכן אם
יתכן שהביקור יגרום שתתישב דעתו של החולה ויאריוכו חייו.
אנו מאשרים שאכן הדברים האמורים לעיל הם נכונים בשם הרב
שליט"א וכן יש לנהוג למעשה.
שלמה זלמן אולמן
בית ההוראה זכרון מאיר

מוסף שבת קודש עמוד מס 55 תשס"ב 29 - חג הפסח יתד נאמן הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

הערה: יש לתמוה; מה בכך שיש
הרבה גויים, הרי כלפי טומאת אהל
כל הגויים כמאן דליתא, וצריך רק
לדון האם שכיח מת ישראל שם,
ואם מצוי שם מת ישראל מדוע לא
נחוש אליו כמו ברוב ישראל. הגע
עצמך בית חולים קטן של רוב
ישראל אסור, ובית חולים ענק של
רוב עכו"ם עם אותה כמות של
ישראל המצויים שם תמיד מותר?
(ד.כ.). עוד הקשה הג"ר שרגא פייל
הכהן שליט"א (בעל בדי השלחן)
שאין כאן כל דפריש, כיון שזה
קבוע, שכל מת קבוע במקומו.

רוב ישראל: אכן בבית חולים
הנמצא בעיר שרוב המתים הם
יהודים (כמו רוב בתי החולים בארץ
ישראל), כהן שרוצה להיכנס
ולשהות בבית החולים, צריך לבדוק
שהוא לא נכשל כעת באיסור
להיטמא למתים.

3. ספק טומאה

ספק: כשהמצב מסופק, מביאים תלמידי הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשמו, שמעיקר הדין כל עוד לא
ידוע בוודאי שיש שם מת יהודי, יש כמה סניפים להקל לכהן להיכנס לבית החולים, כגון לצורך
עבודה, או בקור חולים, וכל שכן לצורך אשפוז וטיפול רפואי. יסוד ההיתר מבוסס על כך שלדעת
הרבה פוסקים הכהן אינו מוזהר על 'ספק טומאה ברשות הרבים'. ועוד שהסטטיסטיקה אינה מהווה
פרמטר לקביעת ההלכה, וכל זמן שהטומאה מסופקת ההיתר בתוקפו.

גם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל נוטה להתיר במקום ספק, כמבואר בשו"ת מנחת שלמה (תניינא סימן
ק אות ח) שצידד מתחילה לאסור על פי דברי המרחשת (ח"א סימן ב אות ג' ס"ק יז בהגה"ה)
שאע"פ שספק טומאה ברה"ר טהור, מ"מ כהן הנכנס שם עובר על לאו דלא יבא מספק, אף שאינו
נטמא. אך שוב הביא משו"ת תשורת שי (סימן תקנט) להתיר מכמה טעמים וספקות, שיש להעמיד
את החולים בחזקת חיים, וגם יש לסמוך על הסוברים דסוף טומאה לצאת הוי רק מדרבנן, וכן יש
סוברים שטומאה העוברת מחדר לחדר היא רק מדרבנן, ועל כן מותר לכהן להיכנס לבית החולים
לבקר חולה אף שאינו יכול לברר אם יש שם מת.

מאידך יש חולקים שאסור מספק, כמבואר במכתב המצו"ב מאת הג"ר שלמה זלמן אולמן
שליט"א בית ההוראה זכרון מאיר בראשות הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל, במיוחד לאור העובדה שלא
ימלט שלא יהיה טומאה כל שהיא בבית החולים. ויש פוסקים שאסור לכהן להכנס למצב מסופק
של טומאה, ומאן ימר שבית חולים נחשב 'רשות הרבים' להחיל עליו את הכלל של ספק טומאה
ברשות הרבים טהור.

4. קרוב לוודאי טומאה

קמפוס ענק: בעיה מיוחדת קיימת בבתי חולים גדולים, שבהם קרוב לוודאי שיש בכל עת מתים
יהודים, או איברים מן החי של יהודים, המצויים במכונים פתולוגיים ובמעבדות שונות, וכן בתי-
חולים המחוברים לבית-ספר לרפואה.

שאלת חכם: יודעי דבר קובעים, שיש הבדלים הלכתיים ניכרים בין מרכזי הרפואה השונים, ולכן יש לעשות שאלת חכם בכל מקרה לגופו, לדעת באיזה בית חולים מותר להיכנס, ולכמה זמן, והאם הצורך הספציפי מצדיק את הביקור בבית החולים. זה לא דבר חכם שכהן יהיה רופא, כי לא שייך במציאות שלא יארע טומאה ודאית בכל שעות המשמרת, בבחינת לשון המדרש (פסיקתא זוטרית שמות ה ב) 'מה לכהן בבית הקברות'.

תוקף האיסור: במכתב השאלה של הרב דוד ראזענבערג שליט"א (שו"ת משנה הלכות חלק ו סימן רז) מביא בשם הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל שאסור לכהן לבקר חולה בבית חולים. והשיב לו הג"ר מנשה קליין זצ"ל (שו"ת משנה הלכות חלק ו סימן רז) זה רבות בשנים שגם אני הקטן מורה לאסור על הכהן להיכנס לבית החולים וכן כתבתי בכמה תשובות, ואסור אפילו שהכהן חולה קצת וצריך להיכנס לבדיקות, כל שאין בו סכנה. וגם כהן שאשתו ילדה לא יכנס. וגם את התינוק הקטן אסור לטמא, וצריך להוציאו כל זמן שאין פיקוח נפש.

וכל מה שהתיר בשו"ת תשורת ש"י (סימן תקנ"ט) זה רק בזמנם שהטומאה לא הייתה ודאית, אך כיום כמעט אין זה במציאות שיתברר לכהן שאין בבית החולים טומאת מת, איברים, ונפלים, ואף שלא פרסמתי את דעתי, כי הנח להם לישראל, ומוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים, ואין רוב הציבור יכולין לעמוד בה, אך שומר נפשו ירחק מהם.

הכרעה מקורית מציין הג"ר אליהו כהן שליט"א (מח"ס מעדני המלך) ששמע (טבת תשע"ה) בשם הגר"ש הכהן קוק שליט"א (רבה של רחובות) שדרכו להורות להקל להיכנס לבית החולים קפלן רק בלילות שאז בדרך כלל אין הפלות ואיברים מן החי.

שנת תרע"ב: הפולמוס התעורר כבר לפני 100 שנה, כמסופר בשו"ת גנזי יוסף (סימן קכה, להגר"י הכהן שווארץ), בהיותי מאושפז בבית החולים בווינא בשנת תרע"ב נסתפקתי האם מותר לי לשהות שם, שלחתי את שאלתי לכמה מגדולי הדור, והשיבני הג"ר שלמה ענגיל זצ"ל (שו"ת ח"ג סימן כו) באריכות. ובגליון וילקט יוסף (חלק יד סימן עד) הובא תשובות גאוני נוספים, וציין עוד לשו"ת דודאי השדה (סימן ק).

פתרונות

5. הודעה לציבור

שלטי אזהרה: מוטל על הנהלת בית החולים למעט באיסורי טומאת-כהן עד כמה שאפשר, במספר אמצעים: א. הצבת שלטי אזהרה בכניסה הראשית לבית החולים: "הכניסה לכהנים אסורה", כל אימת שיש מת בבית החולים. בשנים האחרונות השתפר המצב, שמיד ברגע קביעת המוות על ידי הרופא במחלקה, באופן אוטומטי עולה הכיתוב על 'מסך דיגיטלי' בכניסה לבניין, 'הכניסה לכהנים אסורה' (זה לא פתרון מושלם, כי קביעת מוות על ידי רופא עלולה להשתהות עד חצי שעה).

זה מועיל רק למנוע את כניסת הכהנים הנמצאים מחוץ לבית החולים. אבל לא לאלו שכבר נמצאים בפנים, ואינם יודעים על פטירת המת. כמו כן הודעה זו לא מופיעה כאשר נקטע איבר מן החי בחדר ניתוח, או כאשר יש אשה שעומדת לפני לידת נפל (המטמא מרגע פתיחת הקבר, בתנאי שכבר עברו על הנפל ארבעים יום משעת העיבור), למרות שגם אלו מטמאים באהל. כך גם אין שלט כשיש גוסס, למרות שזה דין ברור שהגוסס מטמא. מנהלי בית החולים לא רוצים לתלות שלט בחוץ על כל דבר קטן, שאם כאן השלט יהיה תלוי בכל שעות היום...

6. הפרדה

דלתות כפולות: בכניסה למחלקות מסוימות מותקנות דלתות כפולות (או דלת מסתובבת בעלת שלוש כנפיים), הבנויות בצורה שלעולם לא ייווצר פתח פתוח, גם כשעוברים דרכם. פתרון זה נעשה לראשונה בבית החולים 'הדסה עין כרם', לצורך הפרדתו מ'בית הספר לרפואה'.

זהו פתרון להפרדת חדרי מתים, או מכונים פתולוגיים ומעבדות שונות שבהם מוחזקים חלקים מן המת, מיתר חלקי בית החולים, או הפרדה בין בית-ספר לרפואה, שבו יש גופות של מתים

בקביעות, לבין בית החולים, אך אין זה פתרון מספיק לטומאה בתוך חדרי אשפוז. וכן זה מועיל רק לסלק את החיבור בין אגפי בית החולים, אך אין זה פתרון לדין של 'סוף טומאה לצאת', שנצרך לכך יציאה נפרדת לטומאה.

יודעי דבר מציינים, שרק הדלתות עשויים מחומר שאינו מקבל טומאה, אבל הצירים עשויים מברזל שמקבל טומאה. ומכל מקום הדלתות חוצצות בפני הטומאה שכן הפוסקים נוקטים להלכה כדעת הש"ך שדלת המחובר לקרקע אינו מקבל טומאה אפילו כולו ממתכת. אך אותם כהנים שנוהגים סלסול בעצמם להחמיר כשיטת ה"ז, שמחובר לקרקע אינו מבטל דין קבלת טומאה מהמתכת, נמצא שדלתות אלו בעלי צירים של מתכת אינם חוצצות בפני הטומאה.

7. חדרי אשפוז

מה לעשות? עיקר הבעיה הוא במה שמצוי במרחבי המרכז הרפואי איברים מן המת, איברים מן החי, ונפלים, המצויים בחדרי נתוח, בחדרי לידה, ובמעבדות שונות. וכן נפטרים בתוך חדרי האשפוז עד להוצאתם לחדרי המתים שמחוץ לבנין בית החולים.

יש פתרון חלקי, להקיף את הנפטר במחיצות ניידות ומתקפלות, או בבידודו על ידי אוהל מתקפל מעל המת. זה מונע את דין טומאת אהל, אך אינו מונע את הדין של 'סוף טומאה לצאת'.

ארון הפלא: בכדי למנוע את הטומאה בבתי החולים מכח הדין של 'סוף טומאה לצאת' מציע הג"ר לוי יצחק הלפרין שליט"א (בספרו **טהרת פתחים**, בהוצאת 'מכון מדעי טכנולוגי לבעיות הלכה', תשל"ט חלק א' שם נתבארו פרטי הדרישות ההלכתיות) לבודד את הטומאה על ידי ארון מיוחד.

וכך יעשו; ארון ועגלה מיוחדים לקליטת המת ולהוצאתו מבית-החולים לחדר המתים, הארון יהיה גדול 40 סאה כדין "כלי הבא במידה", מחומר שאינו מקבל טומאה. מורכב על גלגלים, גם הם עשויים מחומר שאינו מקבל טומאה. סגור לגמרי מכל צד, עם שתי דלתות, אחת מלמעלה להכנסת המת או האיברים, ואחת מלמטה בתחתית הארון, להוצאת הטומאה מהארון אך ורק בחדר המתים.

החלל שבין תחתית הארון והרצפה יהיה דווקא פחות מטפח, ולעומת זאת יהיה ודאי בתוך הארון גובה של טפח בין המת למכסה של הארון. העברת המת או האיברים מבית החולים תהיה על ידי ארון זה בלבד, והוצאת הארון מבית החולים תהיה דווקא דרך גרירה על ידי הגלגלים, ולא על ידי הרמת הארון מעל הרצפה. את הארון יעבירו דרך פרוזדור מיוחד שלא יעמוד לשימוש הציבור כלל.

בהכנסה לארון זה יש פתרון מוחלט לבידוד חלקי המת, שלא יהיה איסור טומאת כהנים בבית החולים, גם עבור הנמצאים בתוכו.

חשוב לציין שהרבה מגדולי ישראל התנגדו לפתרון זה מכמה וכמה סיבות הלכתיות. הגר"י וייס זצ"ל (בספרו **שו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' קלח**), נטה להסכים, אך למעשה לא הסכים לעשות כן לכתחילה, מחשש שלא יקוימו כל התנאים והדרישות ההלכתיות על ידי בית החולים. הגרש"ז **אויערבאך** זצ"ל (בספר הזכרון להגר"י אברמסקי, עמ' רפג-רצח, תשל"ז, וכן בשו"ת מנחת שלמה, סי' עב) לא הסכים לדעתו מכמה טעמים. מאידך הגר"ע **יוסף** זצ"ל התיר זאת, וכתב על כך מכתב הסכמה להרב הלפרין (טהרת פתחים עמוד 19).

8. רעיון מהפכני

הבית והעליה: רעיון מקורי וגאוני העלה הג"ר **מנחם מנדל שפרן** שליט"א, ומטו בבי מדרשא שהסכים לכך הגר"ש **אלישיב** זצ"ל, פתרון פרקטי לבידוד טומאת המת, שיבנו מדף מתחת לתקרה של מסדרון בית החולים לכל רוחב המסדרון. המדף צריך להיות במרחק ג' טפחים מהתקרה ובמקביל לה. כך ייווצר מעין "בוידם", היינו עליה. לכל אורך המדף יש לפתוח סדק ברוחב הפחות מטפח, כך שהטומאה "תיכלא" בעליה ולא תתפשט ממנה לבנין עצמו.

יסוד ההצעה מבוסס על **המשנה** (אהלות פרק י' משנה א') של בית ועליה על גביו, ותקרת הבית סדוקה לכל אורכה. ותלוי במחלוקת הרא"ש והמהר"ם **מרוטנברג** (שם). ועיין שם בפירוש **המשנה** אחרונה, ובשו"ע (יו"ד שעא ב).

יש שכתבו לדחות פתרון זה, וכן הורה הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל שאינו מועיל ומכמה סיבות; 1. "בוידם" אינו מוגדר כעליה, ואין זה נחשב כמו בית ועליה כהלכה. 2. לא מספיק סדק בתקרה אלא צריך גם סדק בקיר. 3. סדק שבתקרה אינו מציל מפני הטומאה, שאין כאן פתח שדרכו עוברת הטומאה החוצה, ואין כאן הפסק כלפי 'סוף טומאה לצאת'. 4. שיטת רוב הראשונים שמכח דין לבוד הטומאה עוברת מתחת לסדק, לצד השני של הבית, ואדרבה כל הבית טמא ורק העליה שעל גביו טהורה, וכל שפתוח למסדרון הטומאה מתפשטת לשם מדאורייתא כמו בבית עצמו.

לידה

9. דעת המתירים

לצורך לידה, מורים רוב פוסקי זמננו שליט"א שנחשב צורך מוצדק לבעל להיות עם אשתו, כמו שנוהגים שהבעל נוסע עם האשה בשבת ליתובי דעתה. בפרט בשבת שיש הרבה שאלות דחופות שהאשה לא תוכל להכריע לבד, וצריכה בדחיפות את בעלה שיכריע ב'זמן אמת'.

תוקף ההיתר הוא רק לזמן שנצרך באמת שהבעל ישהה בבית חולים לתמוך ולסייע בכל הליכי הלידה, אך כעבור זמן ניכר מהלידה אין היתר. אם האמא מגיעה, או תומכת לידה מומחית השוהים במשך כל זמן הלידה אין היתר לבעל לשהות אז בבית חולים.

חידוש נפלא שמעתי בשם הגר"נ קרליץ שליט"א, שאין לבעל 'לברוח' מיד אחרי הלידה, למרות שהודיעו בבירור שיש כעת מת בבית החולים והכהן נטמא בטומאה דאורייתא, בכל זאת ימתין עד שיכול להיכנס ולומר 'מזל טוב' ליולדת, ורק אז יצא מהר מבית החולים. והסביר שתהליך הלידה קשה מאוד ליולדת (כמו שאמרו בגמ' נדה דף ט. אבריה מתפרקין), וגם זה הוא בכלל יתובי דעתה, שהבעל אינו בורח ועוזבה לנפשה, עד שרואה שהכל בסדר, ורק אז עוזב את המקום בזריזות!

10. דעת האוסרים

מאיידך כותב הגרב"צ קוק שליט"א בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל (ציוני הלכה אבלות פרק י'), שכיום אין צורך אמיתי לאשה שבעלה ישהה לצידה בשעת הלידה, ואין כאן יתובי דעתא, הצוות הרפואי שעובד בבית חולים אחראי ועושה את כל מה שצריך. אשה המפחדת, מבלבלת את הראש! צורך פסיכולוגי של האשה, אינו מתיר לבעל הכהן להיכנס לבית חולים שמוחזק שיש שם טומאה.

לשיטתו; הוסיף והורה הגר"ש אלישיב, אין לחלל שבת כדי להתלוות ליולדת, מפני שאין בזה צורך ליתובי דעתא. בנהג נכרי - אפשר להתיר למלווה אחד. אבל מה שכיום באים גם הבעל וגם האמא, זה ללא צורך כלל.

וכל מה שכתב החזון איש (קובץ אגרות קמ"א) "על דבר הנסיעה עם היולדת בשבת מזרז אני שיסעו עמה". זה רק בעבר שהיה סכנה, או אפילו בזמננו כשיש מלחמה שמא יהיה אזעקה בדרך. אבל בזמנים רגילים בארץ ישראל אין בזה יתובי דעתא, שאין לה ממה לפחד בכלל. בדרום אפריקה, יתכן ששם אין לה יתובי דעתא כשתיסע לבדה.

וגם הגר"ח קניבסקי שליט"א אמר שאי אפשר ללמוד מדברי החזון איש הללו, כי הכל משתנה לפי המציאות והמצב, החזו"א דיבר בימים שהנסיעה מבני ברק לבית החולים בתל אביב היה בהם פחד אמיתי, והיה בזה משום יתובי דעתא.

דין נוסף הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל שאסור לאשת כהן ללדת בבית חולים שמוחזק בטומאה, ורק בשנים קדמוניות שלא ידעו אם הבן זכר, התיר הרוקח (סי' שס"ו - הובאו דבריו בש"ך יור"ד שע"א א'. ובמג"א שמ"ג, ב' ובמשנ"ב ג') וז"ל "אשת כהן שמעוברת מותרת ליכנס באהל המת דספק ספיקא היא, ספק אם תלד זכר ספק תלד נקבה, ואם תמצא לומר שתלד זכר שמא יהיה נפל". אבל היום אפשר לברר אם זה זכר. ולא מצוי נפלים, בימיהם זה היה לכל הפחות מיעוט המצוי. ולכן אסור לאשת כהן ללדת בבית חולים המוחזק בטומאה.

הערות מבני החבורה

הוצאת תינוק כהן למרפסת

איסור ספיה: נדון מרתק מעלה השואל בשו"ת שבט הלוי (חלק ו' סימן קע"ה), בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, וכן העיר בחוט שני (ח"ד עמ' רצ"א), כלפי אשת כהן שילדה זכר בבית חולים שיש בו טומאה, כאשר הילד בתינוקיה יאסר על כל ישראל לפתוח את דלת התינוקיה, או להוציא את התינוק הכהן משם שלא לצורך האכלתו (דהוי בגדר פיקו"נ), לפי שיתכן דמטמא בכך את התינוק בידים (אם אין שם דלתות כפולות או דלת נוספת סגורה בכניסה למחלקה).

וכן אסור לאמא להוציא את התינוק לחצר או למרפסת כי אז כשהיא מחזירתו אל תחת גג בית החולים הרי היא מטמאתו בידים, משא"כ בעצם שהותו שם אין איסור כיון שאין בזה ספיה בידים. בפרט שיש סוברים שהדין להזהיר גדולים על הקטנים נאמר רק שלא לטמאו בידים, אך אין חיוב להפריש את הקטן משהות באהל המת [ואף שיש לה היתר של פיקו"נ בהחזרתו לבית החולים מכל מקום בהוצאתו מקודם הרי זה בגדר מכניס עצמו לפיקו"נ דאסור שלא לצורך מצוה].

וכן תינוק כהן שהגיע יום המילה באופן שעליו לשוב לאחר המילה לבית החולים לצורך מעקב וכדו' לכאורה ראוי שלא להוציאו משטח בית החולים למקום המילה מהטעם הנ"ל אלא לערוך לו ברית מילה בתוך בית החולים.

איפכא מסתברא: יש שטענו שאדרבה איפכא מסתברא וכל זה אינו נכון, כי אין שום איסור להוציא ולהכניס, כאשר בכל מקרה באותו זמן הוא היה נטמא, ואדרבה עדיף להוציאו ואח"כ להכניס כדי לחסוך בזמן הטומאה לתינוק, ואין שום מעלה במה שמשאירו הרבה זמן בטומאה (ד.כ.).

כמפורש בגמ' (מכות) שאם מזהירים את הכהן לצאת חייב בכל שיעור זמן שיכול ליכנס ולצאת, הרי לנו שעצם השהיה מוגדרת כמעשה, ונמצא שלא מרוויח כלום ב'שב ואל תעשה' (א.פ.). ❖

סיכום הגיליון:

11. דינים העולים

מוטל על הכהן לברר לפני כניסתו לבית החולים שאינו נכשל בטומאת מת. באופן כללי, רצוי שהכהן ימנע ככל האפשר מכניסה לבית החולים.

אם רוב עכו"ם מותר להיכנס. אם רוב ישראל, וספק אם יש מת כעת נחלקו הפוסקים האם מותר להכנס מספק. אבל אם ודאי שיש שם מת אסור. בכל ספק פיקוח נפש מותר להיכנס בכל אופן.

אגפי בית החולים מחוברים לעניין טומאת כהנים באמצעות גשרים מנהרות צינורות ועוד. ויש לכך מספר פתרונות חלקיים; שלט אזהרה לכהנים הנכנסים, דלתות כפולות, ויש אומרים שמועיל גם ארון לבידוד טומאה, ויש שהציעו לעשות 'בוידעם' לצורך בידוד הטומאה.

לצורך לידה, מורים רוב הפוסקים שמותר לבעל לשהות בבית החולים אפילו בטומאה דאורייתא, עד שיראה שהכל בסדר יאמר מזל טוב לילודת ויצא. כמו שנוהגים שהבעל נוסע עם האשה בשבת לבית החולים.

אבל לדעת הגרי"ש אלישיב אסור לבעל להכנס לבית החולים לצורך הלידה. וכן אסור לו לנסוע בשבת לצורך הלידה. ורק בנהג גוי מותר מלווה אחד. כך גם אסור לאשת כהן ללדת בבית חולים המחזק בטומאה.

נחלקו הפוסקים האם מוטל על אשת כהן שילדה בן זכר, לצאת מבית החולים המוחזק בטומאה במהירות האפשרית עם התינוק שנולד, ויש אומרים שמותר לה להישאר שם כדרך העולם, שכל זה בכלל ההיתר של פיקוח נפש, ואין כאן איסור ספיה. לכל הדעות אסור לה להשאיר יותר מהזמן הנצרך.

עוד דנו האם יש לחוש לאיסור ספיה בפתיחת דלת התינוקיה, או בהוצאת התינוק למרפסת, והחזרתו למחלקה. ❖

‘עומק הפשט’

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא;

תיקון טבלים של כל ישראל – גיטין דף כה.

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפו"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

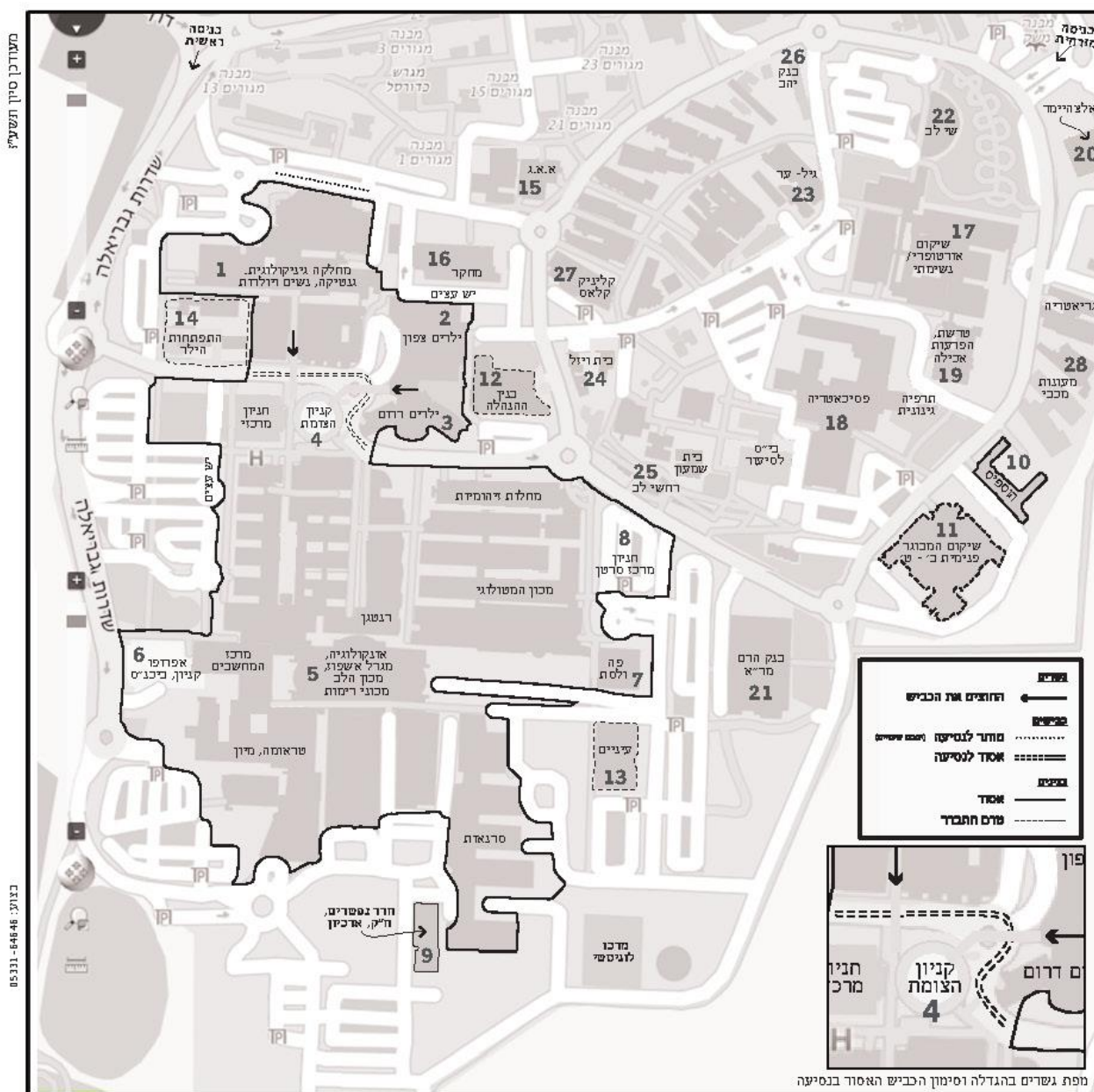
אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדריים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.
וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

הגיליון מוקדש
לזכות הרב מרדכי
בן גיטל טובה הי"ו
וזוגתו מרת נעמי
חיה בת מויבא
תחי' וכל משפחתם
לבריאות ואריכות
ימים נחת ושמחה
והצלחה בכל
העניינים

ברכת מזל טוב
לאברך המופלג
בתורה ויראה
הרב עקיבא
שרייבר שליט"א
לרגל הולדת הבת
בשעטו"מ.

מפת המרכז הרפואי תל השומר עם סימונים לכהנים

בנינים מחוברים

1. מחלקה גניקולוגית -בטיקה נשים וילדות ויונקים
 2. ילדים צפון
 3. ילדים דרום
 4. קניין הצומת, חניון מרכזי
 5. אונקולוגיה, מגדל אשפור, מכון הלב מסנני דימוות
 6. אפרופו - קניין - ביבסיס
 7. פה ולסת
 8. חניון מרכז סרטן
 9. ח"ק, אדריקין מחוברים לחדר נפסדים
 10. הוספיס - יישאל לחכם
- בתכניהם הסמוכים לבנינים אסורים
- יש לשמור כל לא להאמין מתחת פני המהדל על הבנין.

שום התברר

11. שיקום המבוגר - פנימית ב' - ט'
12. בנין ההנהלה
13. עיניים
14. התפתחות הילד

מכתקס

15. א.א.א.
 16. מחקר
 17. שקיקים אורמפרי / נשימתי (לכרד אם יש שומאה)
 18. פסיכואידיה
 19. שרשט - הפרעות אכילה
 20. אלאהיימר,
 21. מדיא - בנק הדם
 22. שיי לב
 23. גיל- עד (לכרד אם יש שומאה בכית אכות הסמך)
 24. בית וויל
 25. רחשי לב
 26. בנק ירב וושד
 27. קלינקי קלאס
 28. מעשונות מוכי

סמטסיסטיקה: 120 נפטרים ליום [4500 לשנה] (האסיס 400 לשנה) בנוסף ישנם ימים קבועים להזמנאות נפלים [א, ג, ה] בנשים, וכן נפלים מזדמנים השוהים עד למחרת אחריו במחלקה. יום וביש יום כריית אירובי ומרכזי, סמלוליה במוכי לפעמים בצורה קבועה לפעמים אינו קבוע וזכו ששפשו לררן

© כל הזכויות שמורות | וערך ע"י הרב א.א. שליט"א והרב ש.ק. שליט"א והרב מ.ה. שליט"א | ניתן להשיג בפקס: 1533-5709254 | או בדוא"ל: T402422@gmail.com